

Hoe-leer-ik-een-vak-boekje

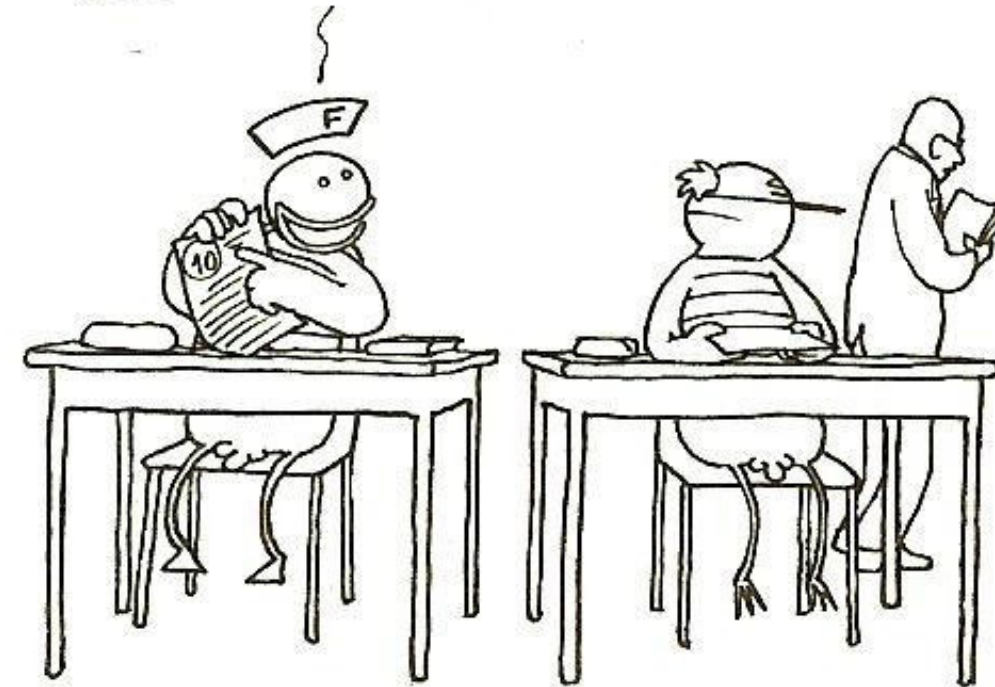
Inhoudsopgave

Voorwoord	p. 3
Samenvatting	p. 4
Mindmap	p. 5
Woordjes leren	p. 6
Flashcards	p. 7
Memorykaartjes	p. 8
Leertips!	p. 9
Frans	p. 10, 11
Geschiedenis	p. 12
Wiskunde	p. 13, 14
Latijn	p. 15, 16
Engels	p. 17
Biologie	p. 18
Nask	p. 19
Duits	p. 20, 21, 22, 23
Economie	p. 24, 25
Nederlands	p. 26, 27
Aardrijkskunde	p. 28, 29

FOKKE & SUKKE
HEBBEN EEN NIEUWE ONDERWIJSMETHODE ONTDEKT

ZÓ HEE!!

**DAT "LEREN"
DAT WERKT
ECHT GOED!!!**

Voorwoord

Je vindt hier praktische tips, duidelijke uitleg en opdrachten die je helpen om:

- beter te begrijpen wat je leert
- slimmer te oefenen
- je tijd beter te gebruiken
- meer vertrouwen te krijgen in jezelf

Zie dit boekje niet als een lijst met regels, maar als een gereedschapskist. Probeer dingen uit, pas ze aan en kies wat bij jou past. Fouten maken mag – daar leer je juist van.

Succes met leren. Jij kunt dit.

Dit boekje is gemaakt voor leerjaar 1, 2 en 3. Het kan zijn dat er vakken instaan, die jij niet hebt. Sla deze vakken dan over.

Samenvatting

Een samenvatting is een verkorte weergave van een stuk tekst, alleen heb je het geschreven in je eigen woorden. Wanneer je een samenvatting maakt, zul je zien, dat je de stof nog beter begrijpt en veel makkelijker leert.

Zo maak je een samenvatting:

- Lees eerst de **hele** tekst; je moet weten waar het over gaat.
- Zorg dat je de stof **goed begrijpt**.
- Probeer altijd tot het allerbelangrijkste van de tekst te komen; dit staat vaak in de **inleidende zinnen van een tekst**.
- maak **onderscheid** tussen **hoofdzaken** en bijzaken;
- controleer altijd je samenvatting:
 - * is de samenvatting niet te lang?
 - * Kunnen er overbodige dingen weg?
 - * Ontbreken er belangrijke dingen?
 - * Kan een ander de tekst begrijpen?

Ga je samenvatting leren!

Mindmap

Een *mindmap* is een soort woordspin. Het kan je helpen je leerwerk overzichtelijker te maken.

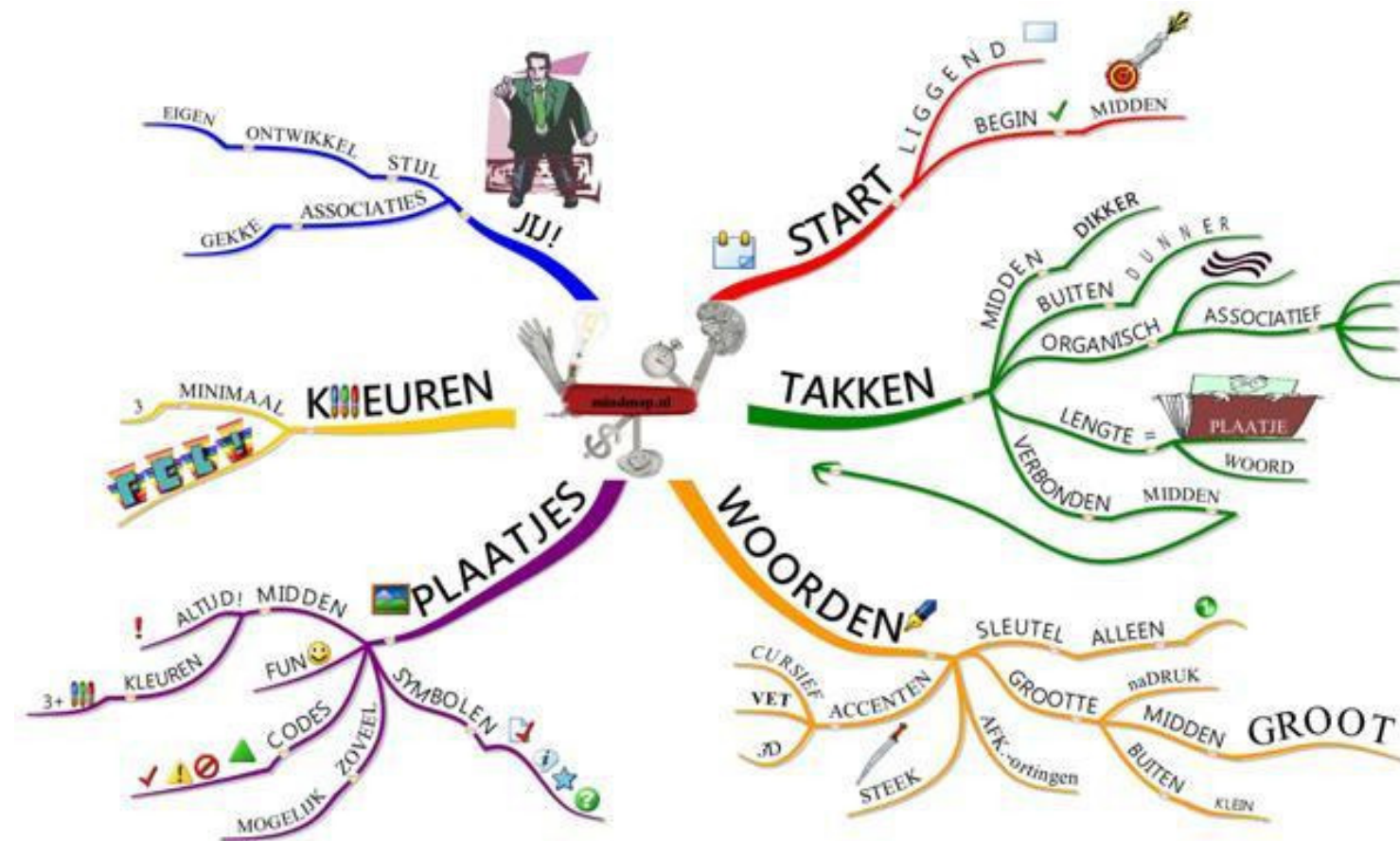
Met een mindmap kun je alle informatie die je in je hoofd hebt opgeslagen, eenvoudig vertalen naar een overzichtelijk schema op papier. Deze techniek geeft je de mogelijkheid om verder te denken dan je normaal zou doen. Je ziet nieuwe verbanden en kunt creatieve oplossingen bedenken. Een mindmap maken is helemaal niet zo moeilijk.

Benodigheden

- Gekleurde stiften
- Groot papier
- Pen
- Fantasie

- Verbind takken aan het onderwerp
- Begin met een centraal onderwerp
- Verbind grote takken met subtakken
- Blijf tekenen
- Vul je mindmap regelmatig aan

Gebruik de mindmap!

Flashcards

Benodigheden:

Papier

Pen

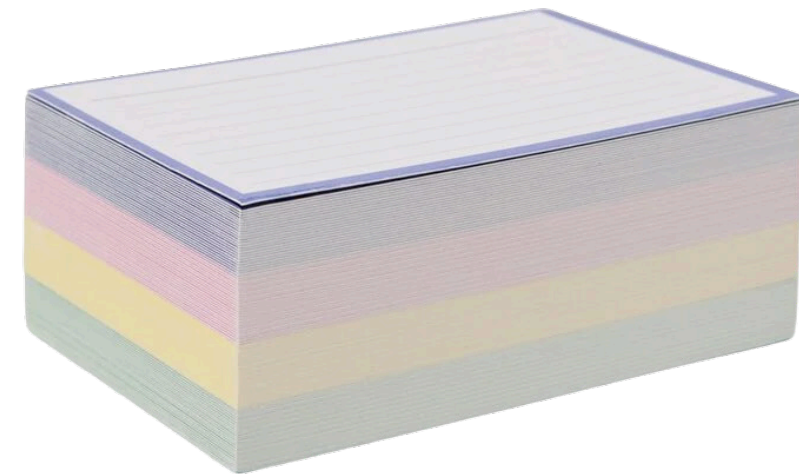
Schaar

Kleurtjes

Zo maak je de kaartjes:

- knip de kaartjes uit.
- Schrijf de woorden die je moet leren op een kaartje.
- Elk woord komt op een apart kaartje.
- Op de ene kant schrijf je het woord in het Nederlands.
- Op de andere kant schrijf je het woord in de vreemde taal.
- Maak 2 stapels: één met de woordjes die je niet weet en één met de woordjes die je wel weet.
- Herhaal vooral de stapel die je niet weet.

Op deze manier kun je ook je begrippen leren voor aardrijkskunde!

Memorykaartjes

Benodigheden

Papier

Pen

Schaar

Kleurtjes

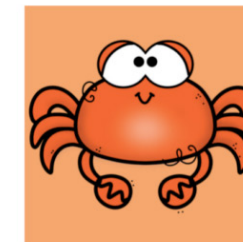
Zo maak je de kaartjes:

- knip de kaartjes uit.
- Op één kaartje schrijf je het woord in de vreemde taal.
- Op een ander kaartje maak je een tekening van dit woord
- Doe dit met alle woordjes.

Spel het spelletje met je familie.

de tas

de krab

de bloem

Leertips!

- Leer nooit twee talen achter elkaar!
- Neem pauzes tussendoor!
- Eet en drink tussendoor, maar Energiedrank is niet zo goed!
- Niet uitstellen, op tijd beginnen dus!
- Laat je overhoren, kunnen je ouders ook weer wat leren!
- Gebruik je SO'tjes!
- Maak samenvattingen!
- Maak een oefentoets!
- Gebruik je partplanner, dat geeft overzicht!
- Zorg voor een rustige omgeving!
- Leg je telefoon aan de kant (vooral heel ver weg!)
- Blijf sporten, beweging is goed voor je!
- Leren doe je altijd met pen en papier!

PFFF STUDEREN

**HET ENIGE
WAT ER GEBEURT**

**IS DAT JE
SLIMMER WORDT**

Loeje

Welk materiaal heb je nodig:

- pen & papier

Welke boeken heb je nodig:

- Grandes Lignes boek A/boek
- woordenboek FR>NL NL>FR

Hoe leer je het vak:

- Woordjes leren via Slim Stampen (methodesite), Study Go
- Bekijk uitlegfilmpjes in je online boek
- Werkwoordrijtjes uit je hoofd leren (oefen op verbuga.eu)
- Na elk overzicht is er een overzicht van het leerwerk.
- Alle oefeningen in het boek goed oefenen
- Laten overhoren
- Kaartjes maken

Tips voor het vak:

Schrijven, schrijven en schrijven!

Begin op tijd met leren, dan is het niet zoveel.

Kruis de woorden/zinnen aan die je al kent.

Hoe leer ik Frans?

Vorbereiding

Breng de juiste spullen mee in de les: Werkboek A of B en een schrift om aantekeningen te maken. Kom voorbereid in de les; dus huiswerk uit Magister gemaakt en leerwerk geleerd. En zorg dat je het opgegeven huiswerk (volgens de studiewijzer) wekelijks maakt en leert, dus bijhouden!

In de les

Doe actief mee en kijk je gemaakte werk goed na en verbeter het. Stel vragen als je niet weet waarom een antwoord niet klopt of als je een instructie of uitleg niet direct begrijpt (online vind je bij de grammaticalesen korte uitlegvideo's, bekijk die nog eens rustig).

Maak aantekeningen als voorbereide zinnen of een gesprekje in de les wordt nabesproken.

Bereid een oefentoets goed voor, zodat je die uit je hoofd kunt maken. Dan weet je na afloop (als het is nabesproken of als je zelf hebt nagekeken) welk onderdeel thuis nog extra aandacht vraagt zodat de echte toets goed gaat.

Maakwerk

Van een leestekst hoef je niet alle zinnen te begrijpen om er informatie uit te halen. Markeer in een Franse leestekst wel de zinnen waarin je het antwoord op een vraag hebt gevonden. Dan begrijp je bij het nabespreken waar het aan lag als je antwoord niet klopte (vaak is het woordenschat, stel vragen als je het niet weet!).

De zinnen van invuloefeningen in je werkboek moet je wel letterlijk (woord voor woord) kunnen vertalen. Daarin zit de herhaling van woorden die je eerder al hebt geleerd. Dus vul geen (werk)woord in als je de zin niet begrijpt en zoek onbekende woorden dan eerst op in je werkboek, woordenboek of op Google Translate, dan kom je verder (groeit je) in een taal.

Leerwerk

Woorden leer je in kleine groepjes van bijv. 5 woorden tegelijk. Als je die kent, ga je naar de volgende 5 woorden (zo werkt het woordjes leren online ook). Zo onthoud je ze beter dan wanneer je in één keer 20 woorden probeert te onthouden. Herhaal de woorden en schrijf ze minstens één keer uit. De woorden die je lastig vindt, schrijf je op een plakbriefje of flitskaartje en herhaal je die week nog tot ze zitten (dus niet alles blijven herhalen).

Grammatica moet je ook leren en uitschrijven, maar vooral ook toepassen in oefeningen. Anders weet je niet hoe je het gebruikt of wat je kunt tegenkomen op een toets.

Uitspraak

Dit leer je in de les van je docent, maar online bij de methode kun je ook naar de uitspraak van woorden en zinnen luisteren.

En als je zelf een zin hebt gemaakt, kun je die ook in Google Translate zetten en dan op het speakertje klikken, dan hoor je ook de juiste uitspraak in het Frans.

Welk materiaal heb je nodig:

- pen & papier

Welke boeken heb je nodig:

- Werkboek Memo
- Aantekeningen schrift
- Studiewijzer

Hoe leer je het vak:

- Begrippen leren
- Leerdoelen beantwoorden
- Online test jezelf maken per paragraaf
- Online test jezelf maken per hoofdstuk
- Opdrachten uit werkboek doornemen
- Jezelf laten overhoren
- Aantekeningen goed lezen (als die er zijn)
- Samenvatting maken aan de hand van de leerdoelen en begrippen

Tips voor het vak:

Zorg dat je de hoofdlijnen goed begrijpt!

In de wiskundeles

Wiskunde leer je al door tijdens de gewone lesweken goed op te letten en mee te doen met uitleg en startopgaven en het huiswerk te maken, na te kijken en te verbeteren.

(Als iets toch nog niet helemaal is begrepen, kun je nog vragen stellen in de les)

Kijk elke week het gemaakte huiswerk goed na, want in de les worden niet alle opgaven besproken. (De volledige uitwerkingen kun je online bij de methode vinden)

Wiskunde leer je door te doen: maak opgaven en kijk na.

Thuis voorbereiden

Met onderstaande lijst kun je gespreid 'leren' en genoeg oefenen, omdat je dit meestal niet allemaal in de lesweken hebt gedaan. Vink maar in de lijst af wat je gedaan hebt.

Zorg ervoor dat je met voldoende zelfvertrouwen aan de toets kunt beginnen, omdat je zeker weet dat je genoeg geoefend hebt. (Dat wil niet zeggen dat je alles wat hieronder staat gedaan moet hebben. Als je een keuze van verschillende opgaven maakt en je kijkt het na en het is allemaal goed, dan is je voorbereiding meestal al voldoende)

- Alle gemaakte huiswerkopgaven goed nakijken
- Huiswerkopgaven die je moeilijk vond nog een keer maken.
- Aan het eind van elke paragraaf staat een leerdoel bereikt.
- Heb je moeite met die opgaven dan staan er verwijzingen naar de Extra oefening. Bijvoorbeeld E1, E2. Bij de samenvatting/leerdoelen kan je dat onderwerp extra oefenen.
- In de digitale methode staan er bij elk hoofdstuk ook uitlegfilmpjes
- De gemaakte Diagnostische toets bekijken en opgaven opnieuw maken.
- Maak de gemengde opgaven aan het eind van de basisstof.
- Maak het oefenproefwerk.

De dag van de toets

Bedenk van tevoren welke wiskundespullen je nodig hebt bij de toets"

- Pen, blauw of zwart schrijvend
- Potlood HB + gum
- Geodriehoek
- Rekenmachine
- Passer

Stel jezelf de volgende vragen nadat je de toets hebt gemaakt:

- Welk cijfer verwacht je te halen voor de toets?
- Wat is het cijfer dat je hebt behaald voor de toets?
- Ben je tevreden met het behaalde cijfer? Geef aan waarom wel/niet.
- Wat ga je bij de volgende keer anders doen?

1. Ga naar de studiewijzer van Latijn op de ELO van Magister. Bekijk het onderste onderdeel van de studiewijzer: daar staat de stofomschrijving van de toets en die omschrijving is daar voor jou al in een aantal stukken opgedeeld. Je kunt ieder stuk opvatten als een aparte leertaak.
2. Eén onderdeel van de toetsstof is altijd het leren van de woordjes (van Latijn naar Nederlands). Succesvol woordjes leren verloopt volgens twee principes: (a) je verdeelt de totale hoeveelheid woordjes in kleine stukken en begint ruim van tevoren met één of meer van die kleine stukken; (b) je bent er actief mee bezig, je doet meer dan alleen ernaar kijken terwijl je met een hand de betekenissen hebt afgedekt.
 - 2a. Als je via Quizlet de woordjes leert, kun je gebruik maken van een quizlet met alle woorden van de toetsstof, maar ook van kleinere quizlets (met een deel van alle woorden). Begin met deze kleinere quizlets, eerst één voor één en daarna in een combinatie. Later ga je aan de slag met de complete quizlet. Gebruik je een andere digitale tool of gebruik je woordkaartjes, dan moet je het op dezelfde manier opbouwen: begin klein en breid daarna uit naar groot; en begin altijd ruim op tijd.
 - 2b. Als je via Quizlet de woordjes leert, kun je op verschillende manieren actief met de woordbetekenissen aan de slag gaan. Kies de manier of manieren die bij jou past/passen. Staren naar de woordenlijst is voor de meesten de minst goede manier.
3. Het leren de rijtjes doe je met de schema's uit het boek. Er zijn rijtjes van 6/7/8/9 vormen (werkwoorden) en er zijn rijtjes van 10 vormen (naamwoorden). Eerst 'stamp' je de rijtjes van de schema's uit het boek. Vervolgens probeer je hetzelfde rijtje op te zeggen met een ander woord. Je verandert de stam, je houdt de uitgangen hetzelfde.
4. Dan ga je je afvragen wat voor rijtjes en schema's je eigenlijk zit te leren. Wat is het verschil tussen de vormen van het rijtje? Laat je die verschillen ook horen met verschillen in vertaling? Hoe dan? Waar kom je de ene vorm tegen en waar kom je de andere vorm tegen? Dit is in de lessen volop aan de orde geweest en je zou dit dus goed moeten weten. Wanneer je deze vragen voor jezelf niet kunt beantwoorden, ga je opnieuw de uitleg rondom de schema's doornemen. Daar vind je je antwoorden.

5. Wil je ergens nog uitleg over en kun je niet bij je docent terecht? Raadpleeg het YouTube-kanaal van Magister Weel. Van harte aanbevolen! Magister Weel is een leraar klassieke talen die met hetzelfde boek werkt als wij op De Breul. Hij heeft bij ieder hoofdstuk uit Disco ten minste één filmpje gemaakt, vaak zelfs twee. Zijn filmpjes bestaan altijd uit twee delen: een deel uitleg met voorbeelden en een deel oefeningen met uitleg. Soms zal voor jou het eerste deel bekijken al voldoende zijn.
6. Ieder hoofdstuk van de toetstof bevat ook een hoeveelheid cultuur, geschiedenis en/of mythologie. Deze stof lees je aandachtig door. Let op de hoofdlijnen en let op de verhaallijnen. Daar worden enkele toetsvragen over gesteld.
7. Pak nu de oefentoets erbij: Magister > ELO > Bronnen > Gedeelde documenten > Ltc – G1 > Voorbeeldtoetsen. Stel een timer in op 50 minuten en probeer in die tijd de oefentoets te maken zonder je boek en schrift erbij te pakken.
8. De oefentoets (en dus ook de toets) bevat altijd een afwisseling van twee soorten oefeningen: (a) reproductie-oefeningen; (b) toepassings- & inzichtoefeningen. Voor reproductie-oefeningen is stampwerk vereist. ('Latijn is stampen!'), voor de andere oefeningen is vaardigheid vereist ('Latijn is doen, doen, doen!') en is snappen vereist. Zorg ervoor dat je het stampwerk foutloos kunt doen, dan zal het met toepassing en inzicht al beter gaan. De oefentoets maakt duidelijk waarmee je nog aan de slag moet. Ga na de oefentoets altijd terug naar het boek: waar staat datgene wat je nog niet foutloos kunt stampen en waar staat datgene uitgelegd wat je nog niet snapt?
9. Lever de oefentoets uiterlijk twee werkdagen van tevoren in bij de docent.
10. Besteed extra aandacht aan de feedback van de docent op de oefentoets.

Engels

Handige websites algemeen:

<http://www.learnenglish.org.uk/>
<http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/>
<http://edition.cnn.com/studentnews>
<http://learnenglishteens.britishcouncil.org/>

Grammatica: <http://www.englishpage.com/grammar/>

Cito leesteksten:

<https://www.alleexamens.nl/examens/VMBO-GL%20en%20TL/Engels/> en
www.examenblad.nl

Oefenen: <http://www.talenwijzer.com/>

Woordenschat: <http://www.englishclub.com/vocabulary/>

Bijles:

Op school: <http://www.studiekring.nl/huiswerkbegeleiding-bijles-zeist-de-breul/>

Online: <http://www.net-les.nl/>

Apps:

The Big Challenge Quiz

Free rice

Duolingo

Handige websites bovenbouw:

Examentraining: www.havovwo.nl

Woordenschat: <https://www.vocabulary.com/>

General tips for improving English language proficiency

KWALITEIT IN ALLES DAT JE DOET

(dus één ding tegelijkertijd en vraag je telkens af 'waarom moet het zo en niet anders?')

	Verbaal		Geschreven	
<i>O</i>	Speaking - Hardop tegen jezelf: op de fiets, in bed, tegen je hamster, onder de douche - Hardop tegen anderen: je beste vriend(in), je vader of je moeder	Practice makes perfect! ...OefenenOefenen... ...Oefenen... ...Oefenen... ...Oefenen... ...Oefenen... ...Oefenen...	Writing - liedje overschrijven (niet typen!) - meeschrijven met de Engelse ondertitels van een film - Brieven/ <u>emails</u> schrijven - <u>Social</u> media in het Engels - liedje of gedicht schrijven - strip maken - in je agenda schrijven	<i>O</i>
<i>ut</i>				
<i>pu</i>				
<i>t</i>				
<i>In</i>	Luisteren - Luister ACTIEF naar muziek: probeer de boodschap van het liedje in één zin te verwoorden (mag in het Nederlands) - Kijk film met Engelse ondertitels - download of koop	...OefenenOefenen... ...Oefenen... ...Oefenen... ...Oefenen...	Reading - kijk een film met Engelse ondertitels - lees alles wat los en vast zit: tijdschriften, strips, artikelen op internet	<i>In</i>
<i>pu</i>				
<i>t</i>				

Biologie is een leer-en-begrijp vak.

Sommige onderdelen kun je 'leren' (in je hoofd stampen) zoals begrippen.

Sommige onderdelen kun je 'begrijpen'. Dit zijn meestal vragen die beginnen met 'waarom' of 'leg uit'.

Zorg dat je altijd een goede pen en potlood bij je hebt! Soms heb je ook een rekenmachine nodig, dan hoor je dat van je docent.

Tip: Je kunt beter 3x 15 minuten leren dan 1x 45 minuten. Je onthoudt meer als je elke dag een beetje doet. Leren=Herhalen!

Bijvoorbeeld: Op dag 1 doe je stap 1, stap 2 en stap 3. Op dag 2 doe je stap 3 en 4. En op dag 3 doe je stap 4 en 5.

Hoe leer je een proefwerk of S.O. voor Biologie in de onderbouw?

Stap 0	Stap 1	Stap 2	Stap 3	Stap 4	Stap 5
<i>Tijdens de lessen</i>	<i>Wat is de stof?</i>	<i>Wat moet je leren?</i>	<i>Aan de slag: Leren en begrijpen</i>	<i>Controleer jezelf</i>	<i>Laat je controleren</i>
<p>Zorg ervoor dat je tijdens de lessen goed meedoet</p> <p>Zorg ervoor dat je lessen op de juiste manier voorbereidt:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Basisstof gelezen -Samenvattingsopdracht gemaakt -Eerste opdrachten (online) gemaakt 	<p>Zorg dat het goed in de agenda staat waar het proefwerk of S.O. over gaat.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke basisstoffen? - Wat is het onderwerp van de stof? -Hoe ging mijn vorige toets? Waar moet ik op letten? 	<ul style="list-style-type: none"> - Zoek per basisstof het lijstje 'Leerdoelen' op in het (online) werkboek. Dit staat altijd aan het begin van de lesstof. - Kijk deze lijstjes door: Deze punten moet je leren of begrijpen. 	<p><i>Aan de slag: Leren en begrijpen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Lees alle tekst uit het leerboek helemaal door. (Dus niet online). - Bekijk eventueel op YouTube de filmpjes van Biologie met Joost. Zorg ervoor dat je de juiste filmpjes kiest. - Maak een korte samenvatting van de belangrijke dingen uit de lesstof. Geen lappen tekst, maar alleen de belangrijkste zaken. - Lees de begrippenlijst een paar keer door (stamp ze in je hoofd). De begrippenlijst vind je in het online werkboek onder "afsluiting" - Ga naar www.biologiepagina.nl Lees de info door en maak de oefeningen. - Lees de aantekeningen van je docent door. 	<p><i>Controleer jezelf</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kijk naar de leerdoelen van Stap 2. Weet je elk leerdoel? - Controleer jezelf: Kijk of je alle begrippen kent. Zorg dat de beschrijvingen niet te zien zijn. (Je kan hier de online flitskaarten voor gebruiken) - Maak in het online werkboek de test-jezelf van alle basisstoffen - Maak in het online werkboek de zelftoets van het hoofdstuk. - Maak in het online werkboek de diagnostische toets. Je vindt de D-toets onder "afsluiting". 	<ul style="list-style-type: none"> - Laat 1 van je ouders/verzorgers/familieleden je overhoren. <p><i>Overhoren kun je zo doen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -Geef het boek aan de ander. -Jij vertelt ALLES wat je weet over een paragraaf. -De ander controleert of je niets vergeten bent en geeft je tips. <p>- Laat je overhoren door een klasgenoot.</p> <p>Kom je erachter dat je fouten maakt? Ga terug naar stap 3 en lees/leer nog eens de moeilijke stukken.</p>

Voor de toetsen nask in klas 2 en 3 geldt:

De toets bestaat uit 4 delen die elk voor ongeveer* 25% tellen voor het cijfer.:

- **Leerstofvragen.** Concentreer je hierbij op de vetgedrukte woorden uit de tekst. Dit zijn dingen die je dus uit je hoofd kunt leren. Je hoeft daarbij niet precies de juiste zin te kunnen reproduceren. Sterker nog we zien liever een andere zin waaruit blijkt dat je de stof ook snapt.
- **Toepassing 1 vragen.** Dit zijn sommen of vaardigheden die op een vergelijkbare manier door het boek of in de les behandeld zijn. Denk dus aan een som met andere getallen. Deze kun je oefenen.
- **Toepassing 2 vragen.** Dit zijn (wat ingewikkeldere) sommen of vaardigheden die in de les wel behandeld zijn maar niet op helemaal dezelfde manier teruggevraagd worden. Ook deze kun je deels oefenen maar je moet hiervoor de stof ook wel echt begrijpen.
- **Inzichtvragen.** Dit zijn sommen en vaardigheden die niet in de les behandeld of besproken zijn maar die je wel zelf moet kunnen beredeneren/combineren/bedenken met de opgedane kennis en vaardigheden uit het boek en de lessen. Hiervoor kun je dus niet echt leren maar moet je juist tijdens de toets goed nadenken en niet te snel opgeven.

*Uiteraard kan dat per toets wel wat verschillen voor scheikunde onderwerpen geldt vaak dat er wat meer leerstofvragen zijn en wat minder toepassingsvragen dan bij natuurkunde onderwerpen.

Onderdelen: Woorden - Grammatica - Leestekst met vragen

Stap 1 — Overzicht maken

Doel: weten wat je moet leren.

- Bekijk de toetsinformatie: welke onderwerpen komen eraan?(bv. woordenschat thema "Wohnen", grammatica: werkwoorden in tegenwoordige tijd, naamvallen, leestekst).
- Schrijf dat op in een leerplan. *Voorbeeld: ma: woordjes, di: werkwoorden, woe: naamvallen, do: lezen en oefenen, vrij: herhalen en proefje*
- Verzamel je materiaal: woordenlijst, grammatica-overzicht, leesopdrachten uit boek of werkblad.

Stap 2 — Woordenschat leren

Doel: de woorden kunnen begrijpen én gebruiken.

• Begin met betekenis begrijpen

- Gebruik flashcards (papier of app zoals Quizlet of Studygo).
- Schrijf elk woord op met lidwoord en meervoud (heel belangrijk in Duits!) bijv. der Hund – de hond – die Hunde
- Maak zinnen met de woorden.

• Leer in thema's of zinnen, niet los

- Groepeer per onderwerp (huis, school, vrije tijd).
- Zeg de woorden hardop om uitspraak te oefenen.

• Herhaal slim (spaced repetition)

- Dag 1 → 3× oefenen
- Dag 2 → 2× herhalen
- Dag 4 → 1× test zonder spieken

• Test jezelf

- Vertaal NL → DE en DE → NL.
- Dek de Duitse kant af en zeg het woord.

Extra tip:

Maak een mini-dictee of schrijf vijf eigen zinnen met de nieuwe woorden.

Stap 3 — Grammatica leren

Doel: regels begrijpen + kunnen toepassen in zinnen.

- **Kijk naar voorbeelden in plaats van alleen regels.**

→ Schrijf 3 voorbeeldzinnen per onderwerp.

Voorbeeld “haben” (hebben):

Ich habe ein Buch.

Du hast Zeit.

Er hat keine Geschwister.

- **Leer de vormen met ezelsbruggetjes of kleuren.**
 - Werkwoorden: maak een tabel en markeer verschillen in kleur.
 - Naamvallen: gebruik een schema (bv. der/die/das → den/dem/des).
 - Maak korte oefeningen met invulzinnen.
- **Oefen actief, niet passief!**
 - Zeg de zinnen hardop.
 - Vul blinde zinnen in: Ich ___ ein Buch.
 - Controleer daarna met antwoorden.
- **Gebruik online oefensites of app** (bijv. duitsedocent.nl, Schubert-Verlag, Quizlet Grammar, Oscar Romero).

Extra tip:

Leer steeds één ding tegelijk: eerst haben/sein, dan woordvolgorde.

Stap 4 — Leestekst oefenen

Doel: de tekst begrijpen én de vragen goed beantwoorden.

- **Lees eerst de vragen.**
Zo weet je waar je op moet letten in de tekst.
- **Lees daarna de tekst één keer rustig, zonder alles te vertalen.**
Begrijp de hoofdlijn: wie, wat, waar, wanneer, waarom.
- **Lees nog een keer en markeer sleutelwoorden.**
 - Tijdsaanduidingen (am Samstag, danach, am Abend).
 - Personen (Lena, Anna, Mutter, Bruder).
 - Werkwoorden in de verleden tijd.
- **Vertaal alleen moeilijke woorden die belangrijk zijn voor de betekenis.**
(Gebruik context, niet meteen woordenboek!)
- **Beantwoord de vragen in korte zinnen in het Duits als dat wordt gevraagd.**
Houd het simpel en correct: “Am Samstag war sie im Kino.”
- **Controleer of je antwoord klopt met de tekst.**
Zoek bewijs in de zinnen zelf.

Extra tip:

Lees 1 extra korte Duitse tekst per week (bijv. van Deutsch-to-go.de). Dat traint je automatisch.

Stap 5 — Herhalen en oefenen

Doel: alles samenbrengen.

- Maak een kleine proef-toets voor jezelf: 10 woorden, 5 grammatica-vragen, 1 korte tekst met 3 vragen
- Laat iemand anders je overhoren (vriend, ouder, klasgenoot).
- Herhaal vooral dat wat je nog fout deed (gericht leren!).
- Slaap genoeg — je geheugen werkt beter na rust.

Stap 6 — Op de dag zelf

- Herlees je samenvatting,
- Herhaal moeilijke woorden,
- Denk in “Duitse zinsstructuren”: persoonsvorm op 2e plaats!
- Blijf rustig — je hebt voorbereid.

Samenvatting in 1 zin: Eerst begrijpen (regels, betekenis), dan oefenen (spreken/schrijven), dan herhalen (testen).

Stappenplan leren parttoets economie (H3/V3)

1. Start met het bestuderen van de studiewijzer, zodat je weet welke hoofdstukken je moet leren voor de toets.
2. Begin het leerproces met te achterhalen wat per hoofdstuk de leerdoelen zijn, zodat je doelgericht kunt leren. Voor economie doe je dit door aan het einde van het hoofdstuk de grijze tekst 'Wat moet je kunnen' te lezen.
3. Nu duidelijk is wat je moet kunnen ga je aan de slag met de volgende leeronderdelen via de papieren versie van de methode (Kopen en Werken):
 - Leren van leerstof; zorg ervoor dat je de informatieve teksten goed leert door gebruik te maken van verschillende cognitieve leesstrategieën, zoals de leerstof in eigen woorden samenvatten, in de tekst markeren, de leerstof herlezen/herhalen en de leerstof in je eigen woorden formuleren.
 - Leren van aantekeningen; zorg ervoor dat je aantekeningen maakt in de les en deze aantekeningen gebruikt tijdens het leren. Schrijven helpt je bij het leerproces, want door het schrijven denk je langer over iets na en sla je het geleerde sneller op in je langetermijngeheugen.
 - Maken van (kern)opdrachten; zorg ervoor dat je belangrijke huiswerkopdrachten nog een keer maakt en nakijkt om te checken of je het onderdeel ook echt begrijpt. Maak ook de bouwstenen (langere samenvattingsopdrachten) aan het einde van het hoofdstuk en kijk deze opdrachten ook na. De antwoorden van alle opdrachten en de bouwstenen vind je in Magister bij ELO – Bronnen – Gedeelde documenten – EcH3/EcV3.
4. Na het leren op papier is het verstandig ook digitaal te werken aan een goede toetsvoorbereiding. Dit doe je als volgt:
 - Gebruik deze link: <https://lweo.nl/lesbrief-kopen-en-werken-4e-druk/> en ga na het hoofdstuk dat je aan het leren bent. Hier vind je onder andere de begrippenlijst en extra oefenopgaven. Lukte het nog niet zo goed met de bouwstenen in het boek? Oefen dan verder met deze opdrachten en kijk je gemaakte werk zorgvuldig na.

- Klik op deze link: <https://debreul.magister.net/op/#/bronnen/> en ga vervolgens naar Gedeelde documenten – EcH3/EcV3. Hier vind je Powerpoints en LessonUps van de docenten die lesgeven in havo 3 en vwo 3. Zoek bijvoorbeeld nog eens een dia op over een lesonderwerp dat lastig voor je is en maak vervolgens een (kern)opdracht over dit onderwerp.
- Klik op deze link: <https://www.youtube.com/> en profiteer van de grote hoeveelheid uitlegvideo's over economische onderwerpen die er in de afgelopen jaren zijn gemaakt. Gebruik als zoektermen bijvoorbeeld een (lastig) begrip uit de begrippenlijst of abonneer je op een kanaal met economie uitleg. Wij adviseren de volgende kanalen:

* Economie met Jos *Economie Academy * M. Feddahi

5. Eindig het leerproces met het opnieuw bestuderen van de leerdoelen van het hoofdstuk. Lees hiervoor opnieuw de grijze tekst 'Wat moet je kunnen'. Kun je alles wat in deze tekst staat? Dan ben je klaar voor de toets. Twijfel je nog of je één of meerdere leerdoelen hebt behaald? Dan is het zaak verder te leren over dit onderwerp.

Hoe leer je een proefwerk of S.O. voor Nederlands?

Stap 0: Tijdens de lessen

- Zorg ervoor dat je tijdens de lessen goed meedoet.
- Maak aantekeningen in je schrift, zeker als het om toets-stof gaat.
- Zorg ervoor dat je de lessen op de goede manier voorbereidt: Spullen in orde, huiswerk gemaakt.
- Schrijf na elke les heel kort op wat je deze les hebt geleerd, dan heb je aan het einde van de periode een soort samenvatting van de lessen.

Stap 1: Wat is de stof?

- Zorg dat je goed weet waar het proefwerk of S.O. over gaat.
- Kijk in de studiewijzer.
- Kijk bij de leerdoelen- bovenaan de pagina.
- Reflecteer: Hoe ging de vorige toets? Waar moet ik nu goed op letten?

Stap 2: Wat moet je leren?

- Zoek per paragraaf het lijstje 'Leerdoelen' op in het (online) werkboek. Dit staat altijd aan het begin van de lesstof.
- Kijk deze lijstjes door: Deze punten moet je leren of begrijpen.
- Kijk goed in de studiewijzer (vraag het anders aan de docent) wat je precies moet leren.

Stap 3: Aan de slag: leren en begrijpen.

- Lees alle tekst uit het leerboek helemaal door, van de paragrafen die je moet leren.
- Maak een korte samenvatting/mindmap van de belangrijke dingen uit de lesstof. Geen lappen tekst, maar alleen de belangrijkste zaken.
- Lees de begrippenlijst een paar keer door. Je vindt de begrippen 'blauwgedrukt' in de leertekst. (stamp ze in je hoofd).
- Lees de aantekeningen van je docent door.
- Extra materiaal:
- Neem, indien mogelijk, de PowerPoint van je docent goed door. Bekijk werkbladen en stencils.
- Maak de 'Test jezelf'
- Zorg dat je alle opdrachten hebt gemaakt van de paragraaf die je moet leren. Doe dit online, dan wordt het meteen nagekeken.
- Indien je docent je bepaalde onderdelen in je boek laat maken, kijk de opdrachten dan na met het antwoordmodel. Vraag je docent om het antwoordmodel bijvoorbeeld in Teams te plaatsen (Team Nederlands van je klas).
- (Werkwoord)spelling kun je extra oefenen via: <https://www.cambiumned.nl/werkwoordspelling/>
- Zinsontleden oefenen: <https://www.taaloefenen.nl/zinsdelen.html>
- Sommige onderdelen (zoals lezen) hebben een extra taak om te oefenen. Maak deze extra taak.
- Laat Chat GPT een oefentoets/oefenopdracht voor je maken. Het is hierbij wel belangrijk dat je Chat GPT een duidelijke instructie geeft. Bijvoorbeeld: *Maak een oefentoets werkwoordspelling voor mij die aansluit bij mijn niveau (MH/HV/V). Maak 20 zinnen, waarin ik werkwoorden correct moet spelen in de tegenwoordige tijd, verleden tijd en als voltooid deelwoord. Of: Maak een toets begrijpend lezen voor mij die aansluit bij mijn niveau (MH/HV/V). De tekst heeft ongeveer 600 woorden en de toets heeft 5 open en 5 meerkeuzevragen. Doel: Ik wil oefenen met signaalwoorden, functies van inleiding en slot, tekstdoel, tekstvorm en tekstsoort.*

Hoe leer je een proefwerk of S.O. voor AK?

Stap 1: Wat is de stof?

Zorg dat het goed in de agenda staat waar het proefwerk of S.O. over gaat.

- Welk hoofdstuk? Welke paragrafen?
- Moet je ook de topografie kennen of niet?
- Wat is het onderwerp van de stof?
- Hoe ging mijn vorige toets? Waar moet ik op letten?

Stap 2: Wat moet je leren?

- Begrippen: Maak een lijstje met begrippen en de betekenis. Begrippen vind je in het theoriegedeelte en aan het einde van een hoofdstuk
- Kijk bij de opdrachten: wat zijn belangrijke kaartjes en vaardigheden? bijvoorbeeld van een vaardigheid: schaal berekenen of diagram maken.
- zijn er extra aantekeningen geweest?

Stap 3: Aan de slag: leren en begrijpen?

- Lees alle tekst van de theorie helemaal door.
- Maak een samenvatting van de belangrijke dingen
- Lees de begrippenlijst goed door en leer de begrippen (bijvoorbeeld aan de hand van flitskaartjes)
- Lees de aantekeningen van je docent door.

Stap 4: Controleer jezelf

- Kijk naar de vragen, zorg dat het antwoord niet te zien is. Lees de vraag. Weet je het antwoord?
- Kijk naar de bronnen in de theorie. Waarom staan deze foto's in het boek? Wat is er op de foto te zien?
- Overhoor jezelf voor de begrippen: Zorg dat de beschrijving niet te zien is. Wat is de omschrijving van het begrip?
- Oefen de samenvatting (aan het einde van het hoofdstuk)
- extra oefenen? De opdrachten van de landenvergelijkingsparagraaf zijn extra oefenopdrachten.

Stap 5: Laat je controleren

- Laat één van je ouders/verzorgers/familieleden je overhoren. *Overhoren kun je zo doen: -Geef het boek aan de ander. -Laat de ander veel 'waarom' en 'leg uit' vragen stellen.*
- Laat je overhoren door een klasgenoot
- Maak de zelftoets (vind je bij de opdrachten)

Kom je erachter dat je fouten maakt? Ga terug naar stap 3 en lees/leer nog eens de moeilijke stukken.